

כ. ומיום שעמו הולך ותהדר ומכת שרשים בגם האדמה, הולך ומשתחרר מעול תורת אביו שבשמים שהפריד בין הבן לבין האדמה, הגיע שניאור לדי מיוזג ושלמות של אנדת חיו ושלמותה ואנדת עמו.

והערת תמימה: ז. שניאור הוא אחד מאלה בספרותנו העברית הצעירה המסירים את הלום מעל סודות הייג. בתחית האדם מישראל יש משום קרי את דרוץ ליצרים, לשוב ולחיות אותם פשוטם כמשמעם; להתקומם אל זכת היצרים הקדוש שנעשה לאדם היהודי ולשכור את העול של אתכפיא סתרא אחרא. שיבה לארץ המולדת, לעבודה ולאדמה ונגילוי היצרים הארוטיים בספר רות העברית יתומת לאהבה — כולם הם ענפים להתנערות הישרשים של העם.

משורר זה, שקליפת הטומאה ועון האשה דביקה בו, מושך אותנו אהרין ככין סודר ומורה לספרות העברית תכונת הניגודים המבועה בעצם השירה הזאת קובעת גם את הערכתנו, שאף בה יש ניגוד גדול. עתים נרגיש, איך שניאור, "התרומם למדרגה ענקית" — כדברי י. ה. ברנר — ועתים נמייס חיץ גבוא בינו לבינינו — אנו נמש כיום לשירתו כעולם היצרים ואין שירתו נמשכת לנו בעולם היצירה.

עין חרוז מנחם דרמין

המשורר, האיש היחיד, האהב את עצ- מו מכל אהבה והתורג מכל מסגרת חברה, גם שליה צבור, הנושא את דבר העם כרמה ובנאון.

השיר "רחמים" — מלה מה נדי- רה בכפרי השירים הראשונים — מסמל תכונה כללית של "פרקי יער": התנב- רה ועלתה מידת הרחמים. המשורר אומר שירנה להתול הרעב, לענל הנשחט ולאנקור הדופק על חלון הדרו ומבקש מפלט בפני הקור. המשורר שם את לבו אל הרברים הקטנים תהווים שמסביבו: לעפרון ולמות-השעון. ממדי דת הרחמים נובעים גם שירי התפילה כספר הזה הנראים לנו כהתחדשות נפלאה של התפילה העברית, שבה נסך העם היהודי את כוחות נפשו ואת תמ- צית מכאוביו מאות בשנים. מתפילת הנער אלמון ל"אל השניא, שוכן יערות- ער" עד לתפילת המשורר — "רמו שמיך, אלהים, וסולם יע" — כבר הת- פרק" ועד התפילה לעשתורת האלה והאם — "מי יתנני כילד, לא אב ואם".

נוכת עשתורת, האלה מארץ כנען (אפס, המשורר מצא את פסלה בבית- אוסף בירכתי צפון), מתנלה לעיני המשורר פשר-חייו. הוא מיוצאי חלציה של אגם-הקדשות, מלכת הפריה; הוא בנה של אלה זו וממנה הוא ירש את פריצותה הקדושה. כל אשר חטא, לשם שמים חטא, כי עבודת האלהים היא התשוקה לאהבת-המינים והאהבה עצ-

תיוונותיו, תולדת החיים בולה. התר- בות הצרה תמיד את צעדיהאון של יצוריו; היצרים חותרים לשבירת הקלי- פות, אך אינם יכולים להן ונושאים על בן את נפשם למות. — מומיב זה לבש ופשט צורה בשירתו עדי שהגיע ל"פרקי יער". אמנם, גם כאן הניגוד הזה קיים ועומד, אולם פסקה חריפותו שהיתה בו בימי השירה הראשונים. אכן, הוא שר את שיר התהילה והאה- בה ליער הקדמון, אך שלילת התר- בות המשתייה אותו אינה שוב כה מוהלסת ואף המשטמה הכלת-ראמצעה אליה אינה עוד כה לוהטת ואוכלת כפה מלא. כך גם בנוף האנדוט: האה- בה בין אייר בן-המלך ובת-היער תנו- בה. אינה שורפת עוד ואוכלת את גוש- איה, אלא היא נוחנת אור וחום בשמש המבשילה את הפרי בימי סתיו חמים ובהירים.

1
כאן גם יצר שניאור את ספר שיריו הראשון לעם העברי — דומה, כאילו רק עכשיו השתחרר מעצמו ופתח לרוץ- תה את דלתו לכבו לפני העולם האנושי שבו הוא נתון ועומד. רוב השירים בש- שת הפרקים מספר "פרקי יער" — מחזור אוקראינה, שירים וסונטות, משורי ארץ ישראל, שבת, לקט, ושלכת — הם שירי ישראל, מיסודיו ונצ- הונותיו של העם בימינו — ושירים אלה יבועים כפנינים בכתר המלכות של השירה העברית. במזום ימי נעשה

העומר במול ההסתערות הגדולה. לפי תעבתאום התפרין מעין עשיר של כוחות נעורים לא-מרוסנים — והמי שורר הושמר בינינו עצמו. אין לו עדין שליטה על כוחות האני המועזעים או- תו עד היסוד בו וממלאים את הלל כל עולמו. הוא ציד ההווה — בשבילו התפורר ערפלי בראשית ונוצר היקום; למענו התרומם הקוף לאדם. הכל סבי- בו רק קליפות —

מאדם עד שכן עד אל; ואנכי לבדי הנקשין מסתר ונשפח בצל.

הוא, המשורר, הוא תכלית הברואה וכל אשר עוד יחיה אחרי מותו, אינו אלא תפל אחרי מותו, יתפוררו חי- ליות הברואה" וכל הברואים יהיו נל- מודים ב"אד ללא מכאוב וגיל". כתכור נת הנעורים — הוא נופל ושכ ומתרו- מם, נופל ושב ומתרוםם, מהלכי נפש בקרב איש צעיר, יחד עם שירי יחירות של נער זה שאינו יודע נבוליו, הוא שר גם שירי בני ונחי של פני נפש עמוקים.

צגור השירים "חיוונות", שנקבצו בו שירים משנת תרע"ג—תרפ"א, הושר בו הכל בשלטון יתר של המשורר על כוחותיו. מראשיתו הפליג המשורר אל- ים היצרים המסוכן ולא תמיד עברה ספינת-אמנותו בשלום על גבי הגלים הנסערים. אולם עם התבגרותו הוא הו- לק וכושב לעצמו את תכונת-האמן הגדולה: הוא שליט שלימות ושיאי- משאל בין הנגלה והנסתר, — אינו קורע את הכנר מעל הכור, אלא רומז עליו.

כבר נזרקה ראשית שיבה בשערו של המחולל; שקמו במקצת זעקת-היצרים ורוח-הקנאה הפרוצה. בשיר פתיחה עגום סותח הספר הזה והמשורר, כשמ- יון, מללה לנו זו הפעם הראשונה את "תולשתו": אהבה רבה לו תחת קלי- פת האובה, "חיוונות" — ספר הרע- יון וראית-העולם הארוטית, שהתגבשה במחרוזת פניני-שיר ישרים העומדים לעינינו בשלל-צבעים מהירים וחזקים. בספר זה עולה גם דמות אב אחרת, שונה מזו שבימי-הביטוי השירי הרא- שונים. עם תפיון הרזה והרצון גושא המשורר את נפשו לאבא. האיש אשר כה התפאר בנעוריו ביהלילותו הגדולה ובקשר-ערפו, עתה הוא מוכן להכניע את ראשו, לצמצם את קומתו. למען מצוא שלום ושלוח, אפלה ורומיה תחת שולי מלית של אבא.

הדרך מ"גשרים" ל"חיוונות" ועד ל"פרקי יער" — זה בית כינוסו היפה ביותר שכל שעשה כשרה השירה העבר- רית — היא דרך מהתקוממות נאיבית, הפורצת שחקים עד לחבמתו העליוה "על סף תגליות גדולות או על פי הש- אול". כשיצר המשורר לבש איצטלות אהבה בלי מספר; כף רגלו דרבה במדינות רבות ושונות; כבר דירכן את כל הישרים וכבר רכב על מטאמא מכשפות והנה

לא עברתי גבול הארץ, באשר גולתתי שם אמות. סוכבה, סוכבה תקמת אנוש ואד מקלמה שקתה תקמת.

ספר "פרקי יער" פותח באגדת יער מופלאה, סביב לעיקר-המוטיב — התרבות והכבשה את יער הקדומים ומ- טילה את מרגחה על כל הסביבה, — סביב למלחמת איתנים זו, הפטורה- עתה מן האהבה והשנאה האישית-הפר- סית שנפואימה "בהרים", משתרגות עוד אגדות מספר וכולן בהירות-עינים וכבירות-הכמה. מראשיתו התנקשו יצ- רי המשורר, טבעו היסודי לנבולות שנקבעו בירו החברה. ניגוד זה בנר- דלו האישי היה לו סמל ודוגמה לאר- תה מלחמה שעליה סוכבה, על פי